

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BENEDICT, papă XVI

Strălucirea lui Dumnezeu în zilele noastre. Meditații la anul liturgic /

Joseph Ratzinger, Papa Benedict al XVI-lea; trad.: Dan Siserman;

ed.: Silviu Hodiș, - Târgu-Lăpuș :

Galaxia Gutenberg, 2020

Bibliogr.

ISBN 978-973-141-709-7

I. Dan Siserman (trad.)

II. Hodiș, Silviu (ed.)

232.91

www.galaxiagutenberg.ro

Editura Galaxia Gutenberg

435600 Târgu-Lăpuș, str. Florilor, nr. 11

Mobil: 0723-377599, 0733979383

E-mail: contact@galaxiagutenberg.ro

PRINTED IN ROMANIA

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Benedict XVI
Joseph Ratzinger

Strălucirea lui Dumnezeu în zilele noastre

Meditații la anul liturgic

Traducere din limba germană și note de
Dan Siserman

Galaxia Gutenberg
2020

Îngerul la mormântul gol, pictură murală (c.1236),
Mănăstirea Mileseva din Serbia

CUPRINS

Cuvânt înainte

Cuvânt înainte al editorului german	9
Cuvânt înainte al autorului la „Căutând ceea ce este sus”	10
Cuvânt înainte al autorului la „Imagini ale speranței”	10

Timpul Adventului

Amintirea care trezește speranță	13
Curajul de a ne apropia de tainica prezență a lui Dumnezeu	15
A ieși din noapte	18

Sfântul Nicolae de Mira (6 Decembrie)

Lumina unei noi umanități	22
---------------------------------	----

Crăciunul

Mesajul Bazilicii Santa Maria Maggiore din Roma	26
---	----

Convertirea apostolului Pavel (25 ianuarie)

Luptătorul și martirul	33
------------------------------	----

Purificarea Mariei și Întâmpinarea Domnului la Templu (2 Februarie)

Întâlnirea dintre haos și lumină	41
--	----

Scaunul Sfântului Petru (22 februarie)

„Primatul iubirii”	44
--------------------------	----

Fasching – Carnavalul

Fundamentul libertății noastre	51
--------------------------------------	----

Paștele

Căutând cele de sus (Col 3,1)	54
Nu cauza numită Isus, ci Isus însuși trăiește	62
Judecată și salvare	69
„Ridicați-vă, voi porți veșnice” (Ps 24,7)	72

Cuvântul martorilor	77
Seara – lacrimi, dimineața – bucurie	80
„Vestea, o aud cu plăcere...”	82
<i>Devoțiunea mariană</i>	
Spiritualitate în culori și sunete	89
Contemplația mariană, cea care duce la esențial	93
<i>Înălțarea Domnului (40 de zile după Înviere)</i>	
Începutul unei noi apropieri	99
<i>Rusaliile</i>	
Să fim trei pentru puterea aflată în tăcere	108
Reflecție asupra atitudinii umane conforme cu Spiritul	113
Spiritul Sfânt și Biserica	117
<i>Trupul și sângele Domnului</i>	
A sta – A merge – A îngenunchia	128
A sta în fața Domnului	128
A merge cu Domnul	131
A îngenunchea în fața Domnului	133
Mozaicul din absida Bazilicii San Clemente din Roma	135
<i>Împăratul Henric cel Sfânt (13 iulie)</i>	
Privirea clară și calca cea bună	141
<i>Porțiuncula (1-2 august)</i>	
Ce înseamnă indulgența	148
<i>Timpul vacanței</i>	
A porni în căutare	158
Căutarea vieții reale	160
A te putea odihni	163
<i>Francisc de Assisi (4 octombrie)</i>	
Grija pentru creația lui Dumnezeu	165

<i>Wolfgang de Regensburg (31 octombrie)</i>	
Un sfânt european	169
<i>Ziua tuturor sfinților (1 noiembrie)</i>	
La picioarele Bazilicii Sfântul Petru din Roma	178
<i>Ziua morților (2 noiembrie)</i>	
Locuri ale speranței – catacombele romane	182
<i>Diverse</i>	
Joc și viață – despre campionatul mondial de fotbal	188
Biserici închise și deschise	190
Pace	193
<i>Sursa textelor</i>	197

AMINTIREA CARE TREZEȘTE SPERANȚĂ

Într-una dintre poveștile sale despre Crăciun, scriitorul englez Charles Dickens povestește despre un bărbat care și-a pierdut memoria inimii. Cu alte cuvinte, el și-a pierdut întregul lanț de sentimente și gânduri pe care le dobândise prin întâlnirea cu suferința umană. Această ștergere a memoriei iubirii îi este prezentată ca o eliberare de povara trecutului, însă devine clar numaidecât că prin aceasta întreaga persoană s-a schimbat: întâlnirea cu suferința nu mai trezește în el nicio amintire a bunătății. Împreună cu sleirea memoriei sale a dispărut și izvorul bunătății din acest om. El a devenit rece și răspândește răceală în jurul său.

Aceleași gânduri care îl urmăresc aici pe Dickens îl preocupă și pe Goethe în istorisirea sa despre prima celebrare a sărbătorii Sfântului Rocco² în orașul Bingen, care a avut loc după lunga întrerupere cauzată de războaiele napoleoniene. El observă cum oamenii din mulțimea deasă sunt împinși prin Biserică pe lângă imaginile sfinților, timp în care el le privea chipurile: cele ale copiilor și adulților străluceau, oglindind bucuria zilei de sărbătoare. Numai cu tinerii era altfel, relatează Goethe. Ei treceau pe lângă, impasibili, indiferenți, plictisiți. Explicația pe care el ne-o oferă este revelatoare: născuți în timpuri rele, acești tineri nu aveau nimic bun de care să-și amintească, iar de aceea nici ceva la care să sper. Cu alte cuvinte, numai cine poate să-și amintească poate să și sper. Cine nu a experimentat binele și bunătatea, acela nici nu știe ce sunt acestea.

---

² Sfântul Rocco din Montpellier (†1327) este sărbătorit în Calendarul Romano-Catolic la data de 14 august [n.tr.].

Un îndrumător spiritual, care are de purtat numeroase discuții cu oameni aflați la limita disperării, a vorbit odată în mod similar despre munca sa: atunci când celui disperat îi reușește să-și trezească amintirea unei experiențe a binelui, atunci acesta poate din nou să creadă în bunătate și astfel să reinvețe să sper; atunci se deschide o cale de ieșire din disperare. Amintirea și speranța sunt inseparabile. Cine otrăvește trecutul nu oferă speranță, ci îi distruge fundamentele sufletești.

Uneori istorisirea lui Charles Dickens îmi apare ca o viziune a experiențelor contemporaneității. Acest om, care s-a lăsat să-i fie ștearsă memoria inimii de către amăgitorul gând al unei false eliberări, nu există astăzi în această generație a cărui trecut a fost otrăvit de o anume pedagogie a eliberării și care, prin aceasta, a stins speranța? Când citim despre pesimismul cu care o parte a tineretului nostru privește înspre viitor, ne întrebăm: de ce? Nu le lipsește, oare, în mijlocul abundenței materiale, amintirea bunătății umane care să le permită să sper? Desconsiderând sentimentele, zeflemisind bucuria, nu am călcat în picioare și rădăcinile speranței?

Aceste reflecții ne conduc direct la semnificația timpului creștin al Adventului. Deoarece Adventul înseamnă exact îmbinarea amintirii și a speranței, de care omul are atâta nevoie. Intenția Adventului este de trezi în noi cea mai profundă și adâncă amintire, anume amintirea de Dumnezeu, care a devenit copil. Această amintire tămăduiește, ea este speranță. Scopul anului liturgic este acela de aducere-aminte a marilor istorii, de a trezi memoria inimii, astfel încât să învățăm să vedem steaua speranței. Toate sărbătorile anului liturgic sunt evenimente ale amintirii și, deci, evenimente ale speranței. Aceste amintiri de o așa mare însemnătate pentru umanitate sunt păstrate și deschise de calendarul credinței și ele trebuie să devină, sub forma unor timpuri sfinte, prin Liturghie și tradiție, amintiri personale ale propriei noastre istorii de viață. Amintirile noastre personale

sunt hrănite de marile amintiri ale umanității; în schimb, marile amintiri ale umanității pot fi păstrate în viață numai dacă sunt traduse la nivel personal. Abilitatea oamenilor de a putea să creadă depinde întotdeauna de faptul dacă, de-a lungul vieții lor, credința le-a devenit dragă, anume dacă lor li s-a dezvăluit umanitatea lui Dumnezeu prin umanitatea oamenilor. Fără îndoială, fiecare dintre noi ar putea să-și povestească propria istorie și ce înseamnă pentru propria viață amintirile Crăciunului, Paștelui sau ale altor sărbători.

Este frumoasa misiune a Adventului de a ne dărui amintirea bunătății, iar prin aceasta să ne deschidă uși ale speranței.

CURAJUL DE A NE APROPIA DE TAINICA PREZENȚĂ A LUI DUMNEZEU

Încă din perioada timpurie, Liturghia bisericească a decis să înceapă Adventul cu cuvintele unuia dintre Psalmi în care Adventul poporului lui Israel, adică nemărginita așteptare a acestuia, își găsisse o expresie concentrată: Către tine, Doamne, înalț sufletul meu; Dumnezeu meu, mă încred în tine... (Ps 24,1)³. Asemenea cuvinte ne-ar putea suna banal, deoarece noi nu mai suntem obișnuiți să îndrăznim aventurile care îl conduc pe om spre sine însuși. În timp ce hărțile noastre geografice au devenit tot mai complete, interiorul omului a devenit din ce în ce mai mult o *terra incognita*, un ținut străin, cu toate că acolo s-ar putea face descoperiri cu mult mai mari decât în universul vizibil.

„Către tine, Doamne, înalț sufletul meu”: sensul dramatic din spatele acestui vers mi-a revenit recent în conștiință, atunci când am citit relatarea scriitorului francez Julien Green despre

³ Pentru citatele biblice prezente în text s-a utilizat Biblia Catolică, tradusă de Alois Bulai și Eduard Pătrașcu (editura Sapientia, Iași, 2015).

drumul său spre convertirea la Biserica Catolică. El povestește cum în tinerețe a fost prizonierul „plăcerilor carnale”. El nu avea nicio convingere religioasă care să-l fi putut ține în frâu. Și totuși, în toate acestea se întâmpla ceva ciudat: din când în când el mergea la Biserică, cu dorința nemărturisită de a se întâmpla un miracol care să-l elibereze printr-o străfulgerare. „Nu a fost niciun miracol”, a continuat el, „ci, din depărtare, simțirea unei prezențe”. Această prezență avea pentru el ceva cald și dătător de speranță, deși încă îi repugna ideea că, pentru salvarea sa, ar trebui să aparțină și de Biserică.

El își dorea acea prezență a noului, însă nu era dispus să-și asume și renunțările, dorindu-și salvarea oarecum în mod autonom și fără niciun efort. Astfel, întâlnește religiozitatea Indiei, sperând să găsească aici o cale mai bună. Dar dezamăgirea nu s-a lăsat așteptată, și așa își începe căutarea în Biblie. Este într-atât de serios în această căutare, încât începe să învețe limba ebraică alături de un rabin. Într-o zi rabinul îi spune: „Joia viitoare nu voi veni, deoarece este zi de sărbătoare”. „Sărbătoare?”, întrebă Green surprins. „Înălțarea la Cer a lui Isus Cristos – eu sunt cel care trebuie să vă spună aceasta?”, a răspuns rabinul. Tânărul căutător este ca străfulgerat de aceste cuvinte, ca și cum cuvintele profeților ar fi căzut asupra lui. „Eu eram Israel”, a spus el, „pe care Dumnezeu îl chema să se întoarcă acasă”. Și am simțit cât de bine mi se potrivea: „Boul își cunoaște proprietarul și măgarul ieslea stăpânului său; Israel, însă, nu cunoaște” (Is 1,3).⁴

O asemenea experiență a adevărului Scripturii în viețile noastre este ceea ce reprezintă Adventul. Aceasta este experiența la care se referă versetul din Psalmi despre înălțarea sufletului; este ceea ce poate transforma banalul într-un ceva nou, aventuros și măreț, atunci când începem să-i explorăm adevărul.

⁴ Julien Green, *Ce qu'il faut d'amour à l'homme*, (Paris, 1978), p. 117.

Relatarea lui Julien Green despre turbulenta sa tinerețe ne oferă o descriere extrem de clară a luptei cu care și astăzi trebuie să se confrunte veacul nostru. În primul rând este vorba despre stilul de viață modern de la sine înțeles, care ne apare ca fiind forma indispensabilă a libertății noastre și pe care, în același timp, îl percepem ca fiind sclavia din care mai bine ne-ar elibera o minune. Cu siguranță însă nu este demodatul drum al Bisericii, care nu pare să fie de luat în seamă nici măcar ca alternativă. Mai degrabă ar fi de luat în seamă farmecul străin al religiilor exotice. Și totuși se petrece ceva crucial prin chiar faptul că năzuința după libertate nu este stinsă și, din când în când, în momentele de liniște, ea devine eficace în Biserică. Această disponibilitate de a te abandona unei misterioase prezențe, de a o accepta încet și de a te lăsa pătruns de ea este ceea ce îngăduie Adventului să aibă loc: o primă licărire de lumină în încă așa de întunecata noapte.

La un moment dat va deveni uluitor de clar: Da, eu sunt Israel. Eu sunt boul care nu își cunoaște stăpânul. Iar când înspăimântați coborâm de pe soclul aroganței noastre, atunci se petrece ceea ce spune Psalmistul: Sufletul se înalță, prinde înălțime, iar prezența ascunsă a lui Dumnezeu pătrunde mai profund în viața noastră confuză. Adventul nu este un miracol care se înfăptuiește din senin, precum cele promise de predicatorii revoluțiilor și de profeții noilor căi de salvare. Dumnezeu acționează asupra noastră într-un mod pe deplin uman, conducându-ne pas cu pas și așteptându-ne. Zilele Adventului sunt precum o bătaie înceată la ușa sufletelor noastre închise, care ne invită să îndrăznim a ne apropia de misterioasa prezență a lui Dumnezeu, singura care ne poate face liberi.

Respectiv, este de fapt Adventul? La această întrebare se pot da multe răspunsuri. Cărtind, am putea spune că nu este nimic altceva decât un pretext pentru agitație și comerț, ornamentat cu clișee sentimentale, în care oamenii de mult au încetat să mai creadă. Acest lucru poate fi în multe privințe adevărat, însă nu este totul.

S-ar putea și invers răspunde, anume că Adventul este o perioadă când, în mijlocul unei lumi necredincioase, ceva din strălucirea unei credințe pierdute devine vizibilă, precum o lumină remanentă. Așa cum stelele sunt vizibile încă mult timp după ce s-au stins, deoarece lumina lor de odinioară este încă pe drumul spre noi, la fel mai are și acest mister ceva dătător de căldură și speranță adesea și pentru aceia care nu mai pot să creadă.

De asemenea, s-ar putea spune și că Adventul este perioada în care este mobilizată o formă de bunătate, care altminteri este aproape în întregime uitată; anume disponibilitatea de ne gândi la ceilalți și de a le da un semn de bunătate. În sfârșit, s-ar putea spune că Adventul este o perioadă în care vechile tradiții devin vii, ca de exemplu cântatul colindelor, lucruri ce se întâmplă în întreaga țară. Prin melodiile și textele acestor colinde răsună până în timpurile noastre ceva din simplitatea, imaginația și voioasa credință de nezdruncinat a strămoșilor noștri, consolându-ne și încurajându-ne să îndrăznim poate din nou a încerca acea credință care a putut face oamenii atât de fericiți în mijlocul unor vremuri așa de grele.

Raffaell (1483-1520): *Vișita – Maria și Elizaabeta*,
Muzeul Prado din Madrid

Acest ultim mod de a experimenta Adventul ne aduce foarte aproape de ceea ce tradiția creștină a avut în vedere și vrut de la această perioadă. Ea și-a exprimat viziunea despre Advent prin acele cuvinte biblice în care ea a văzut reperele pe drumul acestor zile. Voi alege doar unul dintre câteva versete din capitolul 13 al Epistolei scrise de apostolul Pavel către creștinii din Roma. Acolo el spune: „[...] Este deja ceasul să vă treziți din somn [...], noaptea este pe sfârșite, ziua este aproape. Așadar să ne dezbrăcăm de faptele întunericului și să îmbrăcăm armele luminii! Să ne purtăm cuviincios, ca în timpul zilei: nu în chefuri și beții, nu în necurății și desfrâuri, nu în certuri și gelozii, ci îmbrăcați-vă în Domnul Isus Cristos.” (Rom 13,11-14). Adventul înseamnă, așadar, a te trezi, a fi treaz, a ieși din somn și din întuneric.

Sunt mulți însă cei care ne cer să ne ridicăm și să ne trezim; „Germania, trezește-te” a fost cândva strigătul aceluia care au vrut să orbească poporul; și astăzi încă există treziri și răscoale care conduc mai departe în noapte, în loc să conducă în afara ei. La ce se referă Pavel? Ceea ce el înțelege prin „noapte” a exprimat foarte clar prin cuvintele „chefuri, beții, necurății, desfrâuri, certuri și gelozii”. Pentru Pavel, orgia nocturnă, cu toate aparițiile sale, este o expresie a ceea ce este întunecat în om, a somnului omului. Ea devine pentru el o imagine prin excelență a lumii păgâne, care se scufundă în materialitate, care persistă în întunericul lipsei de adevăr și care, în ciuda zgomotului și a agitației, doarme, deoarece ea rămâne în afara autenticului realității și a vocației umane.

Orgia nocturnă ca imagine a unei lumi în ruină – nu ar trebui, oare, să recunoaștem cu groază cât de precis a descris Pavel prin aceasta și prezentul nostru, care redevine tot mai păgân? A te trezi din somn – aceasta înseamnă a te trezi din conformismul cu lumea și timpul; cu curajul virtuții și al credinței, să ne eliberăm din visul care ne împiedică să vedem adevărata noastră vocație, precum și cele mai bune posibilități

ale noastre. Poate că colindele, pe care le ascultăm în fiecare an din nou, ne-ar putea deveni farurile călăuzitoare care să ne indice calea, care să ne facă să privim în sus ca să recunoaștem că există făgăduințe mai mari decât cele ale banilor, puterii și plăcerilor. A fi treaz pentru Dumnezeu și pentru ceilalți oameni – acesta este tipul de veghere pe care îl are Adventul în vedere; vegherea care găsește lumina și face lumea mai luminoasă.